

söndag 2016-06-26 20:58

Inkommande mail

Till: kommunstyrelsen@sollentuna.se; kommun@nykvarn.se;
kommunstyrelsen@solna.se; infosalem@salem.se; hanningekommun@hanninge.se;
kommunstyrelsen@sundbyberg.se; upplands-bro.kommun@upplands-bro.se;
registrator@nacka.se; kansliet@vaxholm.se; kommun@osteraker.se;
sodertalje.kommun@sodertalje.se; registrator@lidingo.se;
kommunstyrelsen@nynashamn.se; kommunen@danderyd.se; huddinge@huddinge.se;
tabykommun@taby.se; sigtuna.kommun@sigtuna.se; kommun@botkyrka.se;
upplands.vasby.kommun@upplandsvasby.se; registrator.klk@vallentuna.se;
kommunstyrelsen@norrtalje.se; kommun@tyreso.se; kommunstyrelsen@ekero.se;
varmdo.kommun@varmdo.se; kommunstyrelsen@stockholm.se;
kommunstyrelsen@jarfalla.se;

Från: hanna.wiik@sll.se

Skickat: 2016-06-26:20:58

Bilagor: Länssammanslagning underlag till kommunerna.docx;

Underlag maa Indelningskommitténs remiss av sitt delbetänkande

Bifogar ett underlag till stöd vid eventuellt besvarande av remissen av delbetänkandet från Indelningskommittén. Delbetänkandet förväntas skickas på remiss i början av juli med svarstid till början av oktober. Remissen skickas sannolikt ut till de kommuner i Stockholms län som gränsar till de län som förväntas föreslås gå samman från 2019.

Underlaget är ett tjänstemannaunderlag från Stockholms läns landsting och har inte behandlats politiskt.

Hälsningar
Hanna Wiik

Hanna Wiik
Förvaltningschef
Tillväxt- och regionplaneförvaltningen
Stockholms läns landsting

Telefon +46-8-123 144 99
Mobil: +46-72-216 44 99
E-post: hanna.wiik@sll.se

www.sll.se
www.rufs.se

Förslag till länssammanslagningar

Underlag till kommunerna i Stockholms län med anledning av remissen av Indelningskommitténs (Fi 2015:09) delbetänkande

**ERROR! NO TEXT OF
SPECIFIED STYLE IN
DOCUMENT.**

2016-06-26

**Error! No text of
specified style in
document.**

Error! No text of

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund	3
1.1	Regionbildning i Stockholms län	3
2.	Fortsatt process Indelningskommittén	4
3.	Korta fakta om Region Gotland	4
4.	Gränssnitt gentemot och påverkan på den primärkommunala sektorn 4	
4.1	Kollektivtrafik, väghållning och skolskjuts	5
4.2	Hälso- och sjukvård	6
4.3	Kultur	7
4.4	Regional planering	7
5.	Statliga myndigheter på regional nivå	8
6.	Påverkan på de demokratiska systemen	9

**ERROR! NO TEXT OF
SPECIFIED STYLE IN
DOCUMENT.**
2016-06-26

**Error! No text of
specified style in
document.
Error! No text of**

1. Bakgrund

Indelningskommittén (Fi 2015:09) är en statlig kommitté som ska föreslå en ny läns- och landstingsindelning som innebär att Sverige delas in i väsentligt färre län och landsting. Kommittén ska utgå från vilka behov medborgare och näringsliv har i olika frågor bl.a. transporter, arbetsmarknad, hälso- och sjukvård, utbildning, kultur och en god miljö. Syftet är att skapa en ändamålsenlig indelning och effektiva organisationer som medför bestående fördelar bl.a. genom en bättre anpassning till demografiska, näringsgeografiska och miljömässiga förhållanden. Indelningen ska också, enligt direktiven till Indelningskommittén, ge stabila ekonomiska förhållanden i de nybildade landstingen, bättre överensstämmelse mellan medborgarnas behov och deras möjligheter att utöva demokratiskt inflytande samt ökade möjligheter till ansvarsutkrävande.

Indelningskommittén presenterade den 9 mars 2016 ett förslag till indelning av Sverige som innebär att Sverige får sex län. Den 30 juni 2016 förväntas Indelningskommittén komma med ett delbetänkande. Ett slutbetänkande planeras till augusti 2017. Detta underlag är tänkt att vara till hjälp vid besvarandet av Indelningskommitténs delbetänkande.

1.1 Regionbildning i Stockholms län

Parallellt med att Indelningskommittén har arbetat med förslag om ny länsindelning, så har Stockholms läns landsting påbörjat arbetet med regionbildning inom det nuvarande geografiska området. Förslag skickades på remiss till samtliga länets kommuner med svarsdatum 29 februari 2016.

Samtliga kommuner utom en har svarat på remissen. 19 kommuner tillstyrkte en regionbildning, 2 avstyrkte och 4 varken tillstyrkte eller avstyrkte. Oavsett ställningstagande var det många kommuner särskilt betonade att en aktiv dialog behöver föras i regionen om förväntningar, organisationsstruktur och hur samarbetet inom regionen ska fungera. En dialogprocess om de frågor som lyftes i samband med remissen om regionbildning i Stockholms län kommer under början av hösten att föras mellan kommunerna i Stockholms län och Stockholms läns landsting.

Detta dokument belyser ett antal aspekter som kan ha särskild betydelse för kommunerna när det gäller Indelningskommitténs delbetänkande, d v s en eventuell länssammanslagning och statliga myndigheters organisering på regional nivå. Dokumentet är ett underlag där fakta är insamlat av tjänstemän i Stockholms läns landsting och tjänstemän i Region Gotland och har inte behandlats politiskt.

2. Fortsatt process Indelningskommittén

Efter Indelningskommittén har lämnat sitt delbetänkande kommer det att gå på remiss. Vi vet att det kommer att remitteras till samtliga regioner och landsting, men troligen blir det enbart till de kommuner som anses bli direkt berörda t ex sådana som gränsar till en ny region. Remissen skickas troligen under första veckan i juli med en svarstid på 3 månader.

I delbetänkandet förväntar vi oss att det kommer att komma förslag att 2 – 4 länssammanslagningar ska göras år 2019. Vi förväntar oss *inte* att Stockholm – Gotland föreslås slås samman 2019. Det kan också komma förslag på hur statliga myndigheter ska organiseras på regional nivå.

3. Korta fakta om Region Gotland

Region Gotland ansvarar för primärkommunala uppgifter, landstingskommunala uppgifter som vård och kollektivtrafik samt har sedan 1997 det regionala utvecklingsansvaret. Region Gotland styrs av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Gotlands regionala utveckling är ett särskilt politikområde; regionalt tillväxtarbete med fokus på regional konkurrenskraft, entreprenörskap och sysselsättning. Till det knyts arbetet med folkhälsa, näringslivsutveckling, miljö, etc. Exempel på organiserade samarbeten under ledning av Region Gotland är RegSam (regionen, länsstyrelsen, Uppsala Universitet, arbetsförmedlingen), Trafikråd och Näringslivsråd. Gotland har ett stort antal samhällsaktörer som aktivt deltar i utvecklingsarbetet.

Gotland har cirka 57 400 invånare, varav omkring 24 000 bor i Visby.

4. Gränssnitt gentemot och påverkan på den primärkommunala sektorn

Stockholms läns landsting bedömer inte att en länssammanslagning med Gotland kommer att påverka relationerna mellan kommunerna i Stockholms län i någon större omfattning men det finns områden som kan komma att påverkas.

Det är av vikt att de väl fungerande samarbeten som finns mellan Stockholms län och kringliggande län och regioner kan vidmakthållas och utvecklas för att säkerställa en fortsatt god tillgänglighet och en hållbar utveckling av transportsystemet.

**ERROR! NO TEXT OF
SPECIFIED STYLE IN
DOCUMENT.**

2016-06-26

**Error! No text of
specified style in
document.
Error! No text of**

Vid sidan av exemplen nedan finns sannolikt andra ansvarsområden som "i normalfallet" åligger primärkommunen och därför behöver hanteras vid en länssammanslagning med Gotland. Övergripande har två möjliga lösningar identifierats – antingen en återkommunalisering av delar av Region Gotlands ansvar och verksamheter såsom föreslås ovan, eller en asymmetrisk lösning, där Region Gotland medges utgöra en mer "autonom" del i den nya regionen och länet Stockholm-Gotland. I en skrivelse från Region Gotland till Indelningskommitténs framställs just behovet av sådana särlösningar.

4.1 Kollektivtrafik, väghållning och skolskjuts

Inom Stockholms läns landsting ansvarar landstinget genom trafikförvaltningen för planering och drift av kollektivtrafiken, medan väghållaransvar och ansvar för skolskjuts med mera åligger kommunerna. Uppdelningen i ansvar medför behov av dialog och samordning mellan trafikförvaltningen och kommunerna vid såväl planering av kollektivtrafik och infrastruktur, som vid den kommunala planeringsprocessen. Inom Region Gotland ryms dessa ansvarsområden däremot inom samma organisation. Denna skillnad behöver beaktas vid en eventuell länssammanslagning mellan Stockholms läns landsting och Region Gotland.

De senaste 15 åren har det länsöverskridande resandet ökat kraftigt. I Stockholm-Mälarenregionen sker cirka 150 000 arbetsresor över länsgräns. Regionen omfattar ca 40 procent av Sveriges befolkning och sysselsättning. Regionen står sedan finanskrisen för merparten (60 procent) av tillväxten i landet och har stor betydelse för hela Sveriges utveckling och internationella konkurrenskraft. Samhällsutvecklingen talar entydigt för en fortsatt befolkningstillväxt, där regionen förväntas öka sin befolkning och sysselsättning med omkring 1,3 miljoner invånare och 600 000 arbetstillfällen fram till 2050. För att klara en sådan tillväxt krävs stora, samordnade satsningar inom transport- och bostadssektorn.

Utvecklingen har gjort att både resenärer och samhället i stort blivit allt mer beroende av en väl fungerande regional tågtrafik. På grund av den trafikens länsöverskridande karaktär har de regionalt kollektivtrafikansvariga sedan tidigt 1990-tal en etablerad organisation för att gemensamt planera och organisera regional tågtrafik, kallad En Bättre Sits. Ett exempel på detta länsöverskridande samarbete är Citybanan och bildandet av Mälardalstrafik AB (MÅLAB). Genom bolaget MÅLAB har avtal tecknats med SJ om det trafiksystem på ett antal järnvägssträckor som i dagligt tal kallas "TiM".

**ERROR! NO TEXT OF
SPECIFIED STYLE IN
DOCUMENT.**

2016-06-26

**Error! No text of
specified style in
document.
Error! No text of**

Med grund i de trafikförsörjningsprogram som fastställdes år 2012 ingick landstingen i Stockholm, Uppsala, Västmanland, Östergötland och Örebro län, samt Kommunalförbundet Sörmlands kollektivtrafikmyndighet en avsiktsförklaring om att efter Citybanans öppnande etablera ett nytt gemensamt regionaltågssystem för TiM-området, med en målbild för ett trafikutbud benämnt Trafikplan 2017. Avsiktsförklaringen följdes sedermera upp av ett trafikpliktsbeslut som närmare reglerar vilken trafik som till en början ska genomföras. Gemensamt kommer länen i regionen att finansiera trafikens underskott med knappt 300 miljoner kr om året inklusive kapitalkostnader för tåg.

Vad gäller väghållarskap och skolskjuts innehar Region Gotland en typisk kommunal/statlig uppgift, vilket Stockholms läns landsting inte har. Vid en ny regionindelning framstår det som problematiskt att bibehålla denna ordning inom regionen. Väghållarskapet och ansvaret för skolskjuts hos Region Gotland bör flyttas från en ny region till en kommunal verksamhet. Det omvända framstår som ogörligt. Den nya kommunala verksamheten bör endast beröra ön Gotland och inneha en egen beslutsordning, organisation och finansiering.

4.2 Hälso- och sjukvård

Även för hälso- och sjukvård har Region Gotland en annan organisation än Stockholms läns landsting. Region Gotland har idag ett antal lokala lösningar mellan exempelvis sjukvården och primärkommunen. Ett exempel är inrättandet av MiniMaria som är ett samlokaliserat centrum för barn och unga upp till 24 år med beroendeproblematik i samarbete mellan hälso- och sjukvårdsförvaltning och socialförvaltning. I samarbete mellan dessa förvaltningar har även Trygghetspunkter inrättats. Trygghetspunkter utgår från ett tydligt befolkningsperspektiv, syftet är att öka tryggheten för patienterna på landsbygden och minska dessa patienters behov av resande. Ett ytterligare exempel på lokala lösningar är utförandet av vattenanalyser vid laboratoriet inom sjukvården på beställning av primärkommunen och privatpersoner. Inte ett traditionellt sjukvårdsuppdrag, men en lösning utifrån lokalt behov.

Inför en gemensam regionbildning måste organisationen och styrningen av regionens hälso- och sjukvård belysas närmare, och erfarenheter från Stockholm och Gotland ska tas till vara för att hitta bra lösningar för invånarna.

**ERROR! NO TEXT OF
SPECIFIED STYLE IN
DOCUMENT.**

2016-06-26

**Error! No text of
specified style in
document.
Error! No text of**

4.3 Kultur

En länssammanslagning som binder ihop Gotland och Stockholms län innebär att frågan om kultursamverkansmodellen kan behöva belysas. Kultursamverkansmodellen infördes år 2011 och är en modell för fördelning av de statliga medlen inom kulturområdet. Sedan år 2013 omfattar modellen samtliga län inklusive Gotland förutom Stockholms län.

Samverkansmodellen bygger på kulturplaner som processas fram av landstingen/regionerna i dialog med kommuner, civilsamhället och det professionella kulturlivet (kulturinstitutioner och kulturskapare). Kulturplanen ligger därefter till grund för den statliga fördelningen av regionala medel till respektive landsting/region. Modellen innebär att regeringen därmed inte detaljreglerar vilka institutioner och verksamheter som får statligt stöd.

I Stockholms län används inte kultursamverkansmodellen. Idag utgör de statliga medlen till regional kulturverksamhet cirka 1,2 miljarder kronor varav 91 miljoner kronor tillfaller Stockholms län (år 2016) och av dessa 54,7 miljoner kronor till Stockholms Stadsteater som saknar ett regionalt uppdrag. Cirka 7,5 % av de statliga medlen till regional kulturverksamhet tillfaller 22 % av befolkningen, eller 3,1 % exklusive Stockholms stadsteater.

Frågan hur dialog och process kring kulturfrågor ska hanteras vid en länssammanslagning måste diskuteras vidare mellan staten, landsting/regioner och kommunerna.

4.4 Regional planering

Mot bakgrund av Stockholmsregionens förutsättningar finns viss särlagstiftning för Stockholms län när det gäller regional utvecklingsplanering. En utgångspunkt bör vara att all sådan lagstiftning kvarstår, även vid en sammanslagning med Gotland, och gäller inom hela regionen. Stockholms läns landsting är t ex lagstadgat regionplaneorgan för länet. Uppgiften som ligger i det ansvaret är att samordna kommunernas översiktliga planering och lämna planeringsunderlag till kommuner och staten om regionala förhållanden. Denna uppgift är inget som inskränker Gotlands ansvarsområden, liksom inte heller är fallet vad gäller länets kommuner idag.

Stockholmsregionen har idag ett utvecklat storregionalt samarbete med närliggande län i östra Mellansverige (Västmanlands, Örebro, Sörmlands, Uppsala, Östergötlands och Gävleborgs län) om gemensamma förutsättningar för den regionala utvecklingsplaneringen, samt gemensam uppbyggnad av länsgränsöverskridande kollektivtrafik. Behovet av dessa former av samverkan kommer inte att minska genom nu aktuella föreslagna

**ERROR! NO TEXT OF
SPECIFIED STYLE IN
DOCUMENT.**

2016-06-26

**Error! No text of
specified style in
document.
Error! No text of**

regionindelningar då de funktionella sambanden, t ex pendlingsmönster, kvarstår oavsett de administrativa gränsdragningarna.

5. Statliga myndigheter på regional nivå

Indelningskommittén har till uppgift att skapa en regional samhällsorganisation där en effektiv samverkan kan uppnås mellan regionalt självstyre, regional statlig myndighet och statliga sektorsmyndigheter. Detta gäller såväl relationen mellan självstyret och staten liksom relationerna mellan olika statliga aktörer.

Såväl Ansvarskommittén (SOU 2007:10) som Utredningen om den statliga regionala förvaltningen (SOU 2012:81) föreslog åtgärder för att åstadkomma detta. Indelningskommittén har i uppdrag att analysera behovet av en samordnad regional indelning för statliga myndigheter och vilka myndigheter det i så fall är relevant för. Indelningskommittén har tillfrågat såväl landsting som länsstyrelser om deras uppfattningar om vilka myndigheter som kan vara relevanta för en gemensam regional indelning.

De myndigheter som bör omfattas av denna gemensamma regionala indelning är de myndigheter som:

- har särskild betydelse för samverkan kring det regionala utvecklingsansvaret och för den regionala utvecklingen i länen,
- har tydliga kopplingar till landstingens verksamhet eller
- har tydliga kopplingar till länsstyrelsernas verksamheter.

Enligt Indelningskommittén behöver fortsatt analys göras om även myndigheter med i huvudsak primärkommunal koppling bör inkluderas.

Exempel på myndigheter som Stockholms läns landsting och Region Gotland idag samverkar med:

- Länsstyrelsen i Stockholms län, länsstyrelsen i Gotlands län
- Inspektionen för vård och omsorg
- Arbetsmiljöverket
- Socialstyrelsen (rikssjukvård, katastrofmedicin)
- Folkhälsomyndigheten (smittskydd)
- Trafikverket (Trafikverket Region Stockholm, innefattar även Gotland)
- Arbetsförmedlingen (idag ingår såväl Stockholms län som Gotland i Region Mitt och utgör där samma marknadsområde i Arbetsförmedlingens organisation)
- Tillväxtverket och ESF-rådet i Stockholm (som förvaltningsmyndigheter för regionalfond och socialfond, NUTS 2-områden)

**ERROR! NO TEXT OF
SPECIFIED STYLE IN
DOCUMENT.**

2016-06-26

**Error! No text of
specified style in
document.**

Error! No text of

- Havs- och vattenmyndigheten (Stockholms län tillhör Norra Östersjöns vattendistrikt/Länsstyrelsen Västmanland, Gotland tillhör Södra Östersjöns vattendistrikt/Länsstyrelsen Kalmar)
- Naturvårdsverket
- Boverket

Indelningskommittén kommer sannolikt att presentera en analys av vilka nationella myndigheter som bör ha en regional indelning.

Länsstyrelsernas roll att samordna staten på regional nivå är viktig för att åstadkomma en ändamålsenlig regional samhällsorganisation, enligt Indelningskommittén. Det regionala utvecklingsansvaret ska ligga på landstingen, länsstyrelsernas arbete är dock viktigt för att åstadkomma en positiv regional utveckling och denna roll behöver tydliggöras och utvecklas. Indelningskommittén gör bedömningen att länsstyrelserna i respektive större län bör ha flera verksamhetsorter för att kunna fullgöra sitt uppdrag. Indelningskommittén avser att återkomma till hur länsstyrelsernas uppdrag att bland annat samordna staten på regional nivå och deras medverkan i det regionala tillväxtarbetet kan utvecklas och förtydligas i relation till landstingen med det regionala utvecklingsansvaret.

6. Påverkan på de demokratiska systemen

Fullmäktige i Stockholms läns landsting har idag totalt 149 mandat, 138 fasta mandat och 11 utjämningsmandat. Enligt den beräkning som gjorts av Sveriges Kommuner och Landsting baserat på dagens antal mandat och dagens valkretsar, skulle 134 fasta mandat i fullmäktige tillfalla Stockholms län och 4 fasta mandat Gotlands län. Viktigt i detta sammanhang är att regionen kan själv välja att ändra valkretsindelningen.

För Stockholms del är det viktigt att ha stabila samverkansstrukturer mellan kommunerna och en framtida region. En dialog mellan kommunerna och landstinget kring hur samverkansstrukturerna bör se ut kommer att inledas i början av hösten, vilket nämndes ovan (avsnitt 1.1.).

De organisatoriska konsekvenserna av ett sammangående mellan Stockholms läns landsting och Region Gotland måste analyseras noggrant inför en länssammanslagning. Ett sådant arbete måste ske gemensamt mellan berörda parter.